

SEN102

Cvičení: úterý 16:15-17:45, JM313

KH: JM153, NB330 termíny viz insis

Kontakt na cvičícího: viz insis

Body: Předmět celkem za 100 bodů, přičemž závěrečný test – 60 b., účast na přednáškách – 10b. a cvičení - 30 b.

Z cvičení je pro připuštění k závěrečnému testu zapotřebí získat minimálně 15 b.

Body ze cvičení jsou udělované na základě minitestů, které probíhají na každém cvičení, a to kromě cvičení prvního, druhého a posledního

Každý minitest je za 3 b. **Minitesty 6 (14.11.), 7 (21.11) a 8 (28.11.) jsou mimořádně za 4 body**

Minitest se vždy skládá z látky procvičené na předchozím cvičení, materiály pro přípravu budou vždy s předstihem v tomto dokumentu

Na každý minitest je potřeba přinést si vlastní nepopsaný papír

Opravené testy jsou k nahlédnutí v konzultačních hodinách (po předchozí domluvě)

Lze dopsat maximálně dva minitesty, a to na posledním cvičení nebo v konzultačních hodinách

Pro dopisování druhého minitestu je potřeba předložit doklad o pracovní neschopnosti z termínu, ve kterém byl psán. V případě absence i na třetím minitestu je potřeba předložit opět doklad o pracovní neschopnosti a předmět bude omloven

Návod na vkládání zdravotních omluvěnek zde - <https://nf.vse.cz/pravidla-pro-omlouvani-a-prerusovani-studia/>

Zároveň lze získat body za aktivitu v hodině, za každou zaznamenanou aktivitu v hodině je 0.5 bodu

Maximum za součet minitestů a aktivity v hodině je 30 b.

Příprava na minitest 1 (3. 10. 2023): Celkem 4 příklady

(Příklad 1/4)

Jaké podmínky by měl splňovat dobrý ekonomický model?

(Příklad 2/4)

Jaký je rozdíl mezi normativní a pozitivní ekonomií?

(Příklad 3/4)

Uveďte jeden vlastní příklad normativního ekonomického problému a jeden vlastní příklad pozitivního ekonomického problému. Vysvětlete, proč tyto příklady spadají do daných kategorií

(Příklad 4/4)

Přečíst Holman (zelená učebnice) str. 1-20, jedna z otázek se může vztahovat na něco z těchto stránek v učebnici

Příprava na minitest 2 (10.10.2023): Celkem 9 příkladů

(Příklad 1/9)

Co je to paradox hodnoty?

(Příklad 2/9)

Co to jsou mezní veličiny?

(Příklad 3/9)

Jak byste pomocí mezních veličin vyřešili paradox hodnoty?

(Příklad 4/9)

Co je to komparativní výhoda?

(Příklad 5/9)

Máme následující situaci, zachycující, kolik jednotlivých statků jsou Karel a Jiří schopni vyrobit za měsíc

	Košile	Boty
Karel	100	30
Jiří	10	5

Pokud spolu oba mohou směňovat, na jakou činnost má Karel a Jiří komparativní výhodu? Vysvětlete proč.

(Příklad 6/9)

Co je to Malthusova populační teorie?

(Příklad 7/9)

Co to jsou Maltuhusovy klesající výnosy v zemědělství?

(Příklad 8/9)

Jak vypadá první a druhý Gossenův zákon?

(Příklad 9/9)

Co je to elasticita poptávky? Uveďte jeden vlastní případ, u kterého lze očekávat elastickou poptávku, a jeden vlastní případ, u kterého lze předpovídat neelastickou.

Příprava na minitest 3 (17.10.2023): Celkem 14 otázek**(Příklad 1/14)**

Předpokládejme, že užitek je možné měřit v peněžních jednotkách a víme:

Q (ks)	0	1	2	3	4	5
TU (Kč)	0	25	35	43	50	55

- a) Kolik kusů výrobku optimálně nakoupí spotřebitel maximalizující svůj užitek, je-li cena 8 Kč a proč??
- b) Jaká hodnota přebytku spotřebitele???
- c) Jak se změní přebytek spotřebitele, pokud cena klesne na 5 Kč?

(Příklad 2/14)

Předpokládejme, že užitek je možné měřit v peněžních jednotkách a víme:

Q (ks)	0	1	2	3	4
TU (Kč)	0	50	70	86	100

- a) Zakreslete do grafu celkový a mezní užitek

(Příklad 3/14)

Předpokládejme, že spotřebitel maximalizující užitek nakupuje právě dva statky, a to celozrnný chléb, jehož cena je 40 Kč za kus, a pletenou housku, jejíž cena je 5 Kč.

Zároveň víme, že spotřebitel nakupuje právě 2 chleby, kdy mezní užitek ze spotřeby druhého chleba je 80 Kč.

- a) Kolik bude tedy současně nakupovat housek, známe-li z níže uvedené tabulky hodnoty jejich užitečnosti pro spotřebitele?

Q (ks)	0	1	2	3	4	5
TU (Kč)	0	15	27	37	46	54

(Příklad 4/14)

- a) Vysvětlete rozdíl mezi kardinalistickým a ordinalistickým přístupem k užitku
- b) Vysvětlete, co to je přímka rozpočtového omezení (BL), co je to indeferenční křivka, a jaké má indeferenční křivka vlastnosti

(Příklad 5/14)

Pan Novák používá částku 300 Kč k nákupům masa a pomerančů. Cena masa je 100 Kč/kg a cena pomerančů je 20 Kč/kg

- a) Nalezněte s pomocí indeferenčních křivek ten dostupný koš masa a pomerančů, který mu přináší největší uspokojení
- b) Znázorněte na tomtéž grafu, jak se změní jeho nákupy, jestliže cena masa vzroste na 150 Kč/kg, a celková částka vydávaná na nákupy zůstane stejná

(Příklad 6/14)

Předpokládejme, že pan Novák, maximalizující užitek, má týdně k dispozici 300Kč, které vynakládá na nákup oblíbených jablek a hrušek.

Cena za kilogram jablek je 20Kč a jeden kilogram hrušek stojí 25 Kč.

- a) Znázorněte graficky, vyznačte maximální možné nakoupené množství jablek a hrušek.
- b) Dále vyznačte optimální skladbu celého nákupu, víme-li, že pan Novák za daných okolností maximalizuje užitek právě tehdy, když nakupuje 8 kilogramů hrušek týdně
- c) Co lze očekávat, dojde-li za jinak stejných okolností ke zdražení hrušek na dvojnásobek? Vysvětlete a naznačte graficky!

(Příklad 7/14)

Pan Novák a jeho žena se rozhodují, kolik dní dovolené stráví u moře, a kolik dní stráví na horách. Částka, kterou chtějí dát na obě dovolené dohromady, je 24 000 Kč.

Jeden den dovolené u moře stojí manžele Novákovy 1200 Kč, a jeden den dovolené v zimním středisku je přijde na 600 Kč.

Pan Novák rád lyžuje, a proto mu dovolená na horách přináší velké uspokojení. Paní Nováková moc ráda nelyžuje, a proto preferuje spíše moře než hory.

- A) Znázorněte BC a IC pana Nováka a paní Novákové. Jaký mezi nimi rozdíl?
- B) Pro jakou kombinaci se nakonec rozhodnou?

(Příklad 8/14)

Vysvětlete, proč je poptávka klesající. Jaký vliv na to mají substituční a důchodový efekt?

(Příklad 9/14)

Proč získáme tržní poptávkovou křivku jako horizontální součet individuálních poptávek?

(Příklad 10/14)

Jaký je rozdíl mezi pohybem křivky a pohybem po křivce?

(Příklad 11/14)

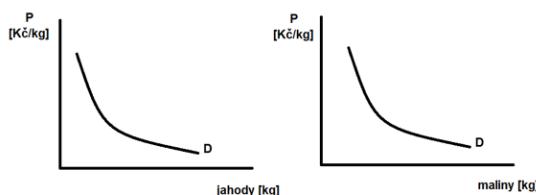
Pan Jandák chodí každé dopoledne na kávu do bufetu STAR.

- A) Jednoho dne zjistí, že tam kávu zdražili o 20% Rozhodne se proto chodit tam na kávu jen třikrát týdně. Podobné rozhodnutí učiní většina hostů bufetu. Znázorněte co se stalo pomocí křivky poptávky po kávě v bufetu STAR.
- B) Pan Jandák ke své nelibosti zjištěuje, že se v bufetu STAR změnil personál. Místo příjemné a usměvavé servírky tam teď obsluhuje zachmuřený a protivný chlap. Rozhodne se proto změnit bufet. K podobnému rozhodnutí dojde i mnoho jiných dosavadních hostů. Znázorněte, co se stalo
- C) Je zhoršení obsluhy zhoršením kvality kupovaného statku? Vždyť káva je stále stejná

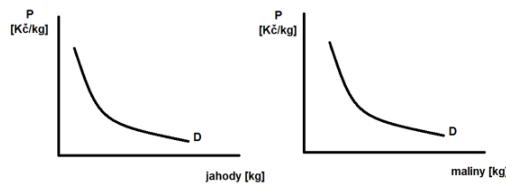
(Příklad 12/14)

Před sebou máte graf křivky tržní poptávky po jahodách a graf tržní poptávky po malinách. Nakreslete do obou grafů, co se stane, když se za jinak stejných okolností:

- a) zdraží jahody.

- b) zvýší důchod spotřebitele (předpokládejme, že jak jahody, tak maliny jsou pro spotřebitele normálním statkem).

(Příklad 13/14)

Na OH v Londýně zvítězili v tenisu všichni hráči, kteří používali tenisové raketы značky Wilson.

Po skončení OH na trhu vznikla situace, kdy se zvýšilo poptávané množství, ale současně vzrostla i cena těchto tenisových raket.

- a)**) Jde o výjimku za zákona klesající poptávky?
- b)**) Zakreslete nově vzniklou situaci do grafu.

(Příklad 14/14)

Na českém trhu došlo k růstu ceny benzínu Natural z 35 na 45 Kč za litr, současně tuto cenu kopírovaly i ceny motorově nafty. Ceny se udržují na této výši již 8 měsíců.

- a)**) Měl tento cenový vývoj dopad na trh prodeje nových automobilů? Znázorněte graficky.

Příprava na minitest 4 (24.10.2023): Celkem 14 otázek

(Příklad 1/14)

Zakreslete Giffenův statek pomocí indeferenční analýzy.

(Příklad 2/14)

Zakreslete Engelovy křivky pro nezbytný, zbytný a luxusní statek.

(Příklad 3/14)

Vysvětlete, co to jsou utopené náklady.

(Příklad 4/14)

Vysvětlete, co to jsou náklady obětované příležitosti.

(Příklad 5/14)

Paní Nováková si koupila deset lístků na lyžařský vlek. Když projezdila osm lístků, začalo pršet. Lyžování v dešti je pro ní nepříjemné.

Paní Nováková se však rozhodla, že své poslední dvě jízdy pojede i v dešti. Připadalo by jí totiž neracionální, kdyby nechala dva lístky propadnout a nevyužila je, když už je zaplatila.

- a)**) Považujete její chování za racionální?

(Příklad 6/14)

Máme rozestavěnou elektrárnu, do které již bylo nainvestováno 800 miliard. Je potřeba doinvestovat 200 miliard, aby elektrárna byla provozuschopná.

Výpočty ukazují, že její provoz v diskontované podobě přinese výnos 150 miliard, což je jediný možný výnos z dostavěné elektrárny.

- a) Vyplatí se elektrárnu dostavět?

(Příklad 7/14)

Pan Novák čeká ve frontě na zlevněný Iphone, který v případě, že vystojí frontu, bude levnější o 2 000 Kč.

- a) Čekání ve frontě trvá šest hodin. Pan Novák by místo fronty mohl psát novinové články, přičemž napíše jeden článek za hodinu, a za každý dostane 500 Kč. Jedná pan Novák ekonomicky?
- b) Uvažme, že druhá nejlepší příležitost pana Nováka není psaní článků, ale čas strávený s rodinou. Je jednání pana Nováka racionální v tomto případě?

(Příklad 8/14)

Student může věnovat dvě hodiny cvičení na univerzitě, která je zdarma. Zároveň by mohl tento čas věnovat vyšívání, které by mu přineslo výnos 200 Kč/hod, nebo háčkováním, které by mu přineslo výnos 150 Kč/hod.

- a) Je cvičení na univerzitě opravdu zadarmo?
- b) Kolik činí jeho implicitní náklady na dvouhodinovém cvičení?

(Příklad 9/14)

Vysvětlete co to jsou implicitní a explicitní náklady. Z čeho se skládá ekonomický zisk?

(Příklad 10/14)

Vysvětlete, co znamená, když firma má nulový čistý ekonomický zisk. Co pak můžeme říci o zisku účetním?

(Příklad 11/14)

Vysvětlete, co je to produkční funkce.

(Příklad 12/14)

- a) Co to jsou příjmy (TR, AR a MR)?
- b) Co to jsou náklady (TC, AC, MC, FC, VC, AFC, AVC)
- c) Jaký je rozdíl mezi STC a LTC? Vyskytuje se v obou případech fixní náklady?
- d) Jaký mají v STC vztah fixní náklady a utopené náklady?

(Příklad 13/14)

Jaký je vztah mezních nákladů a křivky nabídky?

(Příklad 14/14)

V jakém bodě dojde k uzavření firmy v krátkém období? Jak je tomu v dlouhém období a odchodu firmy z trhu? Ukažte na křivce nabídky firmy.

Příprava na minitest 5 (31. 10. 2023): **Celkem 12 otázek**

(Příklad 1/12)

Firma je charakterizována následujícími údaji v tabulce. Jaká úroveň produkce odpovídá maximalizaci zisku?

množství produkce (v tis. ks)	0	5	10	15	20	25	30
celkové náklady (v tis. Kč)	50	60	80	110	150	200	260
celkové příjmy (v tis. Kč)	0	50	100	150	200	250	300

(Příklad 2/12)

- a) Nakreslete dokonale konkurenční firmu, která maximalizuje ekonomický zisk a současně je tento zisk kladný.
- b) Nakreslete dokonale konkurenční firmu, která maximalizuje ekonomický zisk, který je záporný
- c) Nakreslete dokonale konkurenční firmu, která má nulový ekonomický zisk

(Příklad 3/12)

Předpokládejme funkci celkových nákladů továrny vyrábějící horská kola.

$$STC=1000+ 6Q-3Q^2 +Q^3, \quad MC=6-6Q +3Q^2$$

- a) Jak velké jsou fixní náklady (FC) při výrobě 10 (20) jízdních kol jízdních kol?

- b)** Určete velikost AFC při výrobě 10 a 20 jízdních kol.
- c)** Jak velké by byly AVC při výrobě 10 (20) jízdních kol?
- d)** Jak velké by byly MC při výrobě 10 (20) jízdních kol?
- e)** Jak velké jsou AC při výrobě 10 (20) jízdních kol?

(Příklad 4/12)

Malá dokonale konkurenční zemědělská farma má denní příjmy z prodeje brambor 3000 Kč.

V bodě jejího optima jsou průměrné náklady 60 Kč / 1kg a mezní náklady jsou 50 Kč. Celkové denní fixní náklady jsou 900 Kč.

Zjistěte průměrné variabilní náklady v bodě optima.

(Příklad 5/12)

Jaký je vztah mezních nákladů firmy a její nabídky?

(Příklad 6/12)

Jaký je rozdíl mezi pohybem křivky nabídky a pohybem po křivce nabídky?

(Příklad 7/12)

Rozhodněte, zda níže uvedená tvrzení (za jinak stejných podmínek) jsou pravdivá (P) nebo nepravdivá (N).

Znázorněte graficky. Uveďte, zda jde o pohyb po křivce či pohyb křivky, a zda se tento jev vyskytne u poptávky nebo nabídky.

- a)** Móda dlouhých džínových sukňí sníží cenu bavlny a zvýší ceny vzorovaných punčoch a vlněných sukňí
- b)** Obava z nemoci šílených krav sníží ceny hovězího masa a drůbežího masa
- c)** Obava z nemoci šílených krav sníží cenu kravské kůže a kravských rohů (kůže a rohy jsou produkty, vznikající při výrobě hovězího masa)
- d)** Obava z ptačí chřipky zvýší cenu vepřového masa

(Příklad 8/12)

Co je to elasticita nabídky? Jak se liší v krátkém a dlouhém období?

(Příklad 9/12)

Poptávka je určena rovnicí $P = 40 - 4Q$ a nabídka je určena rovnicí $P = 30 + Q$. Rovnovážná cena a množství jsou:

- a) $P = 40, Q = 10$
- b) $P = 30, Q = 15$
- c) $P = 32, Q = 2$
- d) $P = 20, Q = 20$
- e) $P = 10, Q = 25$

(Příklad 10/12)

Zavedení maximální ceny statku X, která je nižší než rovnovážná cena, povede (za jinak stejných podmínek), v modelu poptávkově - nabídkové analýzy k:

- a) převisu poptávaného množství tohoto statku nad množstvím nabízeným
- b) převisu nabízeného množství tohoto statku nad množstvím poptávaným
- c) nedostatku této komodity na trhu
- d) „vyčištění“ trhu na vyšší úrovni nabídky i poptávky
- e) platí nabídka a) + c) současně

(Příklad 11/12)

Zavedení minimální ceny statku X, která je vyšší než rovnovážná cena, povede (za jinak stejných podmínek), v modelu poptávkově - nabídkové analýzy k:

- a) převisu poptávaného množství tohoto statku nad množstvím nabízeným
- b) převisu nabízeného množství tohoto statku nad množstvím poptávaným
- c) „vyčištění“ trhu na vyšší úrovni nabídky i poptávky
- d) přebytku této komodity na trhu
- e) platí nabídka b) + d) současně

(Příklad 12/12)

Co je to arbitráž a zákon jediné ceny?

Jaká jsou omezení prosazování tohoto zákona?

Příprava na minitest 6 (14. 11. 2023): Celkem 16 otázek

(Příklad 1/16)

Předpokládejte, že dokonale konkurenční odvětví je tvořeno čtyřmi firmami s následujícími mezními náklady: $MC = 1/3 Q + 3$. Jaká bude tržní nabídka tohoto odvětví ?

- a) $Q = 12P + 36$
- b) $Q = 12P - 36$
- c) $Q = P - 36$
- d) $P = 1/12 Q + 3$
- e) správné jsou odpovědi b) a d)

(Příklad 2/16)

Analyzujte následující tvrzení: Ceny bytů v Praze jsou vysoké kvůli nízké nabídce.

(Příklad 3/16)

Zakreslete do grafu nabídky a poptávky

- a) přebytek spotřebitele (CS)
- b) přebytek výrobce (PS)

(Příklad 4/16)

Pšenice představuje 50% nákladů na chléb. Zbytek tvoří ostatní náklady. Když se cena pšenice zvýší o 20%, jak velký bude posun nabídky chleba?

- a) Znázorněte graficky
- b) Co se stane s nabízeným množstvím a rovnovážnou cenou?

(Příklad 5/16)

Podmínku optima firmy na dokonale konkurenčním trhu můžeme nejpřesněji vyjádřit vztahem:

- a) $MC = MR = TC = AR = P$
- b) $MC = MR = AR = P$
- c) $MC = MR = AFC = AR$
- d) $MC = AVC = TR = P$
- e) nic z výše uvedeného neplatí

(Příklad 6/16)

Dokonale konkurenční firma maximalizující zisk má v bodě optima celkové příjmy 2 000 000 Kč, průměrné náklady jsou 5 Kč a mezní náklady 4 Kč. Celkové fixní náklady jsou 800.000 Kč. Zjistěte:

- a) optimální objem produkce
- b) průměrné variabilní náklady v bodě optima
- c) danou situaci namalujte do grafu, vyznačte zisk/ztrátu a vysvětlete. Jednotkovou a celkovou ztrátu vypočítejte
- d) vyznačte do grafu situaci odpovídající bodu uzavření firmy a tento bod vysvětlete

(Příklad 7/16)

Jestliže ceny v dokonale konkurenčním odvětví klesají, pak firmy tohoto odvětví v krátkém období budou :

- a) snižovat MC až na jejich minimální úroveň
- b) zvyšovat objem výroby
- c) stavět nové kapacity
- d) poptávat méně zdrojů a nabízet méně výrobků
- e) nic z uvedeného nemůže nastat

(Příklad 8/16)

Jestliže cena, za kterou se prodávají výrobky dokonale konkurenčního odvětví, je vyšší než dlouhodobé minimum AC, potom:

- a) firmy budou zvyšovat MC až na úroveň AVC
- b) cena bude automaticky klesat, takže spotřebitelé budou nakupovat výhodněji
- c) existující firmy monopolizují trh
- d) firmy opustí odvětví
- e) do odvětví budou vstupovat nové firmy

(Příklad 9/16)

Firmě se někdy vyplatí vyrábět s krátkodobou ztrátou, pokud cena kryje alespoň:

- a) AC
- b) AFC
- c) MFC
- d) AVC
- e) nic z uvedeného neplatí

(Příklad 10/16)

TR z prodeje každodenního výstupu dokonale konkurenční firmy je 6 000 Kč. Na této úrovni výstupu firma maximalizuje celkový zisk. $AC = 10$ Kč, $AVC = 6$ Kč a $MC = 10$ Kč. Denní výstup (ve fyzických jednotkách) bude :

- a) 1000
- b) 600
- c) 300
- d) 60
- e) nelze určit

(Příklad 11/16)

TR z prodeje každodenního výstupu dokonale konkurenční firmy je 6 000 Kč. Na této úrovni výstupu firma maximalizuje celkový zisk. $AC = 10$ Kč, $AVC = 6$ Kč a $MC = 10$ Kč.

Jak velký je každodenní zisk (ztráta) této firmy?

(Příklad 12/16)

Bod uzavření firmy je bod, pro který platí:

- a) $AVC = MC < P$
- b) $AVC > MC > P$
- c) $AVC = MC = P$
- d) $AVC < MC < P$
- e) $AVC < MC > P$

(Příklad 13/16)

V dlouhém období firma vždy ukončí činnost v odvětví, jestliže :

- a) cena nekryje alespoň průměrné náklady
- b) cena se nerovná mezním nákladům
- c) cena je vyšší než průměrné variabilní náklady
- d) cena se nerovná alespoň minimu křivky mezních nákladů
- e) ostatní firmy v oboru jsou méně efektivní

(Příklad 14/16)

Firma se pohybuje na dokonale konkurenčním trhu v krátkém období. Na uvažované úrovni produkce, jsou její AFC = 9 Kč, AVC = 16 Kč, cena produktu je 22 Kč a MC=MR. Tato firma:

- a) bude vyrábět, protože její zisk činí 6 Kč z výrobku
- b) nebude vyrábět, protože má jednotkovou ztrátu ve výši 3 Kč
- c) bude vyrábět se ztrátou, protože cena převyšuje AVC
- d) nebude vyrábět, protože AFC jsou menší než cena
- e) žádná z odpovědí není správná

(Příklad 15/16)

V krátkém období dokonale konkurenční firma může dosahovat :

- a) pouze normálního zisku
- b) pouze kladného čistého ekonomického zisku
- c) pouze nulového ekonomického zisku
- d) zisku, nulového zisku nebo ztráty
- e) platí a) i c) současně

(Příklad 16/16)

Zakreslete do grafu firmu v nedokonalé konkurenci, a to v krátkém a dlouhém období.